

EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

October 2024 | SV

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

LEDARE

Ledare

Utvidgningen som en möjlighet: ett engagemang för EU:s framtid

Utvidgningen och kandidatländernas integrering i EU innebär inte bara att unionen expanderar. Det är en geostrategisk investering i att främja fred, stabilitet, säkerhet och socioekonomisk utveckling, och stärker vår kontinents demokratiska struktur. EU:s utvidgning fungerar således som ett kraftfullt verktyg för att sprida och upprätthålla grundläggande europeiska värden. De bilaterala organ som vi upprättat med det civila samhället i kandidatländerna är gemensamma rådgivande kommittéer och plattformar för det civila samhället. Vi har dessutom inrättat initiativet för kandidatlandsledamöter och utvidgat landsbesöken i fråga om rättsstatsprincipen och grundläggande rättigheter till att omfatta kandidatländerna. De utgör exempel på EESK:s engagemang för att både fördjupa och bredda unionen. Vårt arbete visar att framstegen med nödvändiga interna reformer kan och bör gå hand i hand med integrationen av kandidatländerna. Trots ihållande utmaningar i flera kandidatländer bör dessa hinder stimulera vårt samarbete med motparterna i kandidatländerna, snarare än att avskräcka från framsteg.

EESK har spelat en avgörande roll för EU:s utvidgning genom att delta i ministermötet på västra Balkan i Skopje och samarbeta nära med ledare från flera kandidatländer. Vår verksamhet syftar till att bedöma i vilken utsträckning kandidatländerna uppfyller Köpenhamnskriterierna och vi upprepar vårt engagemang för en inkluderande och jämlik dialog med alla EESK-ledamöter, inbegripet kandidatlandsledamöterna. Därför är jag stolt över att kunna konstatera att initiativet för kandidatlandsledamöter, som lanserades i februari i närvaro av Albanien premiärminister Edi Rama och Montenegros premiärminister Miloško Spajić, är en

hörnsten i mitt ordförandeskaps manifest.

Kommittén involverar aktivt kandidatlandsledamöterna och är därmed ledande bland EU-institutionerna när det gäller att gradvis integrera EU:s kandidatländer. Resultaten av detta initiativ är påtagliga och erkänns i allt högre grad i kandidatländerna och i EU, och kommissionsordförande Ursula von der Leyen och kommissionären med ansvar för grannskap och utvidgning, Olivér Várhelyi, stöder helhjärtat projektet. Initiativet syftar inte bara till att uppnå omedelbara fördelar, utan också till att skapa en solid grund för kandidatländernas, deras medborgares och deras dynamiska civilsamhällens långsiktiga strävanden. Det gör det möjligt för det civila samhället från dessa länder att delta direkt i EU:s beslutsprocess, vilket upprätthåller drivkraften för nödvändiga reformer. Totalt 146 kandidatlandsledamöter har varit aktivt engagerade i yttranden om frågor som rör utvidgningen, såsom EU:s sammanhållningspolitik, den inre marknaden, hållbarheten i den jordbruksbaserade livsmedelssektorn och kompetensbrist.

De gemensamma rådgivande kommittéerna och plattformarna för det civila samhället utgör en mycket viktig plattform för dialog mellan olika intressenter och säkerställer att alla får komma till tals under beslutsprocessen. Det finns för närvarande gemensamma rådgivande kommittéer med Montenegro, Serbien och Turkiet och plattformar för det civila samhället har inrättats med bl.a. Ukraina och Moldavien. Det förväntas att verksamheten den gemensamma rådgivande kommittén med Nordmakedonien kommer att återupptas så snart förhandlingarna i det första klustret inleds, och en ny kommitté för Albanien är på god väg. Vid det kommande högnivåforumet för det civila samhället som hålls den 24 oktober i samband med EESK:s plenarsession och som ägnas åt utvidgningen kommer detta engagemang att stärkas ytterligare. Forumet anordnas tillsammans med kommissionen och är en samlingspunkt där EESK-ledamöter, omkring hundra kandidatlandsledamöter samt ledande politiker från medlemsstaterna och kandidatländerna kommer att utforska den betydelse som den civila och sociala dialogen har för en framgångsrik utvidgning av EU. Forumet kommer att belysa den sociala dialogens roll när det gäller att främja anslutningsarbetet, optimera den gröna och den digitala omställningen och upprätthålla EU:s grundläggande värden.

I sin egenskap av en länk mellan det civila samhället och EU-institutionerna ser EESK det som sin uppgift att stärka och stödja alla dem som arbetar för frihet, demokrati och socioekonomiskt välstånd – vilket i slutändan innebär att främja närmare integration i kandidatländerna och EU. Tillsammans bygger vi en ljusare framtid för Europa – en inkluderande framtid som präglas av välmående och enighet. Kommitténs engagemang för utvidgningen är orubbligt, och våra åtgärder vittnar om vår tro på ett Europa som i sin helhet är mer integrerat och motståndskraftigt.

Oliver Röpké

EESK:s ordförande

KOMMANDE EVENEMANG

6 november 2024

[Årlig konferens om grundläggande rättigheter och rättsstatsprincipen](#)

27 november 2024

[Medborgarna kan motverka desinformation \(Aten, Grekland\)](#)

28–29 november 2024

[Det europeiska migrationsforumet - 9:e sammanträdet](#)

4–5 december 2024

EESK:s plenarsession

EN FRÅGA TILL ...

Vi ställde en fråga till Sandra Parthie, föredragande för yttrandet **"Artificiell intelligens för allmänna ändamål: vägen framåt efter förordningen om artificiell intelligens"**, om förordningen om artificiell intelligens. Varför är det så viktigt att se till att denna rättsakt genomförs korrekt när det gäller AI-modeller för allmänna ändamål och hur de styrs? Hur kan vi producera konkurrenskraftig AI i EU och varför är det viktigt?

EN AI "MADE IN EUROPE" ÄR MÖJLIG, MEN MYCKET ARBETE ÅTERSTÅR

Av Sandra Parthie

AI-förordningen är den första övergripande rättsliga ramen som reglerar artificiell intelligens globalt.

AI-användningen ökar och påverkar många aspekter av vår vardag. Den inverkar till exempel på vilken information människor ser på nätet genom riktade annonser. Viktigare är dock att AI numera används inom hälso- och sjukvården som en metod för att diagnostisera och behandla sjukdomar såsom cancer. För detta förlitar sig AI-tillämpningarna på AI-modeller för allmänna ändamål, som måste tränas. De måste matas med många bilder av t.ex. cancerceller för att så småningom kunna känna igen dem på egen hand.

Framgångsrik AI-träning bygger på data – enorma mängder data. Hur träningen görs påverkar kvaliteten på den tränade modellens eller AI-tillämpningens resultat. Om den matas med fel data eller bilder kommer den att felaktigt identifiera friska celler som cancerogena.

Att förbättra hälso- och sjukvården är ett övertygande argument för varför vi i EU måste ha kapacitet och infrastruktur för att kunna utveckla underliggande AI-modeller för allmänna ändamål. Det kommer helt enkelt att bidra till att rädda liv.

Utöver detta medför AI-modeller för allmänna ändamål en banbrytande förändring i produktionsprocesserna och även för företag. För att Europas ekonomi ska förbli konkurrenskraftig måste vi skapa utrymme för innovation inom EU, och uppmuntra entreprenörer och uppstartsföretag att utveckla sina idéer.

Det finns naturligtvis risker i samband med AI och AI-modeller för allmänna ändamål – från brister i modellerna och buggar i tillämpningarna till ren brottslig användning av tekniken. EU måste således även ha den sakkunskap som krävs för att avvärja illasinnade attacker och cyberhot, och måste kunna förlita sig på EU-baserad infrastruktur för att enkelt uttryckt kunna se till att "inget stängs av".

Allt detta visar hur viktigt det är att ha rätt regelverk, med fokus på träningsdatans, träningsmetodernas och i slutändan slutproduktens kvalitet. Grunden måste vara europeiska värden, såsom öppenhet, hållbarhet, dataskydd och respekt för rättsstatsprincipen. Tyvärr leds stora delar av den viktiga utvecklingen inom AI för allmänna ändamål av aktörer utanför EU:s jurisdiktion. EU måste därför utveckla sin kapacitet att se till att dess bestämmelser och värden efterlevs av aktörer inom och utanför EU som är verksamma på vår marknad.

EU måste minska marknadsdominansen för stora, ofta icke-europeiska, digitala företag, bland annat genom att mobilisera konkurrenspolitiska verktyg. Konkurrensmyndigheterna i EU måste utnyttja sin kapacitet och

se till att aktörer i "hyperskala"-kategorin inte missbrukar sin ställning på marknaderna mellan företag (B2B) eller mellan företag och myndigheter (B2G).

Offentliga myndigheter kan stödja europeiska leverantörer av AI-modeller för allmänna ändamål och AI-tillämpningar genom att upphandla deras produkter och på så sätt visa att de är tillförlitliga inför andra användare och kunder. EU har den talang, det tekniska kunnande och den företagaranda som krävs för en "AI made in Europe". Men avsaknaden av investeringar, bristen på relevant it-infrastruktur och den fortsatta fragmenteringen av den inre marknaden - vilket förhindrar expansion - hämmar konkurrenskraften för Europas AI-aktörer.

om hennes arbete [här](#).

VÅR HEMLIGA GÄST

Vår hemliga gäst är dr Alexandra Borchardt, som var huvudtalare vid EESK:s seminarium Connecting EU 2024. Som huvudförfattare till [EBU News Report 2024](#) om AI:s effekter på journalistiken analyserar hon utsikterna för ansvarsfull journalistik efter den snabba tillväxten inom generativ AI. Medan vissa i mediebranschen redan har förförts av löftena i fråga om AI, är de risker som generativ AI medför betydande - men detsamma gäller möjligheterna.

Dr Alexandra Borchardt är en framstående journalist, oberoende rådgivare, universitetslärare och medieforskare med mer än 25 års erfarenhet från nyhetsmedia, varav 15 i ledande roller. Under de senaste fem åren har hon väglett 26 europeiska utgivare i den digitala omställningen i sin roll som coach i programmet "Table Stakes Europe" inom World Association of News Publishers (WAN-IFRA). Du kan läsa mer

BETRODD JOURNALISTIK I DEN GENERATIVA ARTIFICIELLA INTELLIGENSENS TIDSÅLDER

Av Alexandra Borchardt

Provokativt uttryckt är journalistik och generativ AI varandras motsatser: Journalistik handlar om fakta, medan generativ AI beräknar sannolikheter. Eller vill du kanske att reportrar ska fylla i luckorna i en berättelse med vad som helst, bara det låter sannolikt? Det är just så generativ AI fungerar. Generativ AI erbjuder dock enorma möjligheter att förbättra journalistiken, från användning för att brainstorma idéer, intervjufrågor och rubriker till dess roll inom datajournalistik och snabb dokumentanalys. Den kan också bidra till att överbrygga format och språk, och den kan omvandla texter till videor, poddsändningar och

visuella hjälpmedel, transkribera, översätta, illustrera och göra innehåll tillgängligt i chattformat. Dessa aspekter kan bidra till att nå ut till dem som tidigare försumrats: hyperlokala målgrupper, personer som har svårt att läsa eller förstå eller har andra funktionsnedsättningar, och personer som helt enkelt inte är intresserade av att konsumera journalistik på traditionellt sätt. Som Ezra Eeman, strategichef vid det nederländska offentliga radio- och tv-bolaget NPO, säger: "Med generativ AI kan vi fullgöra vårt uppdrag i allmänhetens tjänst på ett bättre sätt. Den kommer att förbättra interaktiviteten, tillgängligheten och kreativiteten. AI hjälper oss att sprida mer av vårt innehåll till vår publik."

Samtidigt som det är uppenbart att en del av branschen redan är berusad av löftena med generativ AI, innebär dock denna teknik betydande risker för journalistiken. De två viktigaste är en allmän förlust av förtroendet för information samt att dess affärsmodeller urholkas ytterligare eller till och med försvinner. Som redan nämnts är "hallucinationer" – det begrepp som används för generativ AI:s tendens att hitta på svar, med stöd av vad som ser ut att vara fakta och källor – i själva verket ett kännetecken för tekniken snarare än en bugg. Utmaningen är dock mer djupgående. Eftersom generativ AI gör att vem som helst på några få minuter kan skapa allt slags innehåll, inbegripet deepfake, är faran att allmänheten förlorar förtroendet för allt innehåll. I samband med utbildning i mediekompetens ges redan alla rådet att vara skeptiska till innehåll på nätet. Denna sunda skepsis kan leda till ren misstro om påhittat innehåll blir vanligare. Det går ännu inte att säga om traditionella medieföretag kommer att gynnas av att vara ledmärken i denna informationsvärld eller om alla medier kommer att betraktas som otillförlitliga i detta sammanhang.

Ökningen i generativa sökningar bidrar till denna fara, eftersom den hotar att göra journalistiken alltmer osynlig. Medan en Google-sökning tidigare tillhandahöll en uppsättning länkar, varav många var kopplade till tillförlitliga medieföretag, formas nu sökresultaten i allt högre grad av generativ AI. Människor får ett första svar i textform. De behöver inte ens gräva djupare. Inte undra på att mediecheferna är skräckslagna. Många av dem skyndar sig att införa AI för att öka effektiviteten, vilket naturligtvis inte kommer att fungera när det som behövs är ännu större investeringar i kvalitetsjournalistik för att visa publiken skillnaderna mellan å ena sidan bara "innehåll" och å andra sidan väl underbyggd, korrekt och tillförlitlig journalistik.

Det behövs en etisk strategi för användningen av AI i medierna. För det första behöver medieorganisationerna en AI-strategi och måste fokusera på vad tekniken kan bidra med för att leverera värde i allmänhetens tjänst. Resurserna måste inriktas på vad som är önskvärt och användas i enlighet med detta – alltid i medvetenhet om att AI medför betydande miljö- och samhällskostnader. Att säga nej bör alltid vara ett alternativ. Organisationerna bör också utnyttja sin makt och sitt inflytande när de köper produkter, lobbar för reglering och deltar i diskussioner om upphovsrätt och dataskydd. Det är mycket som står på spel. Det är absolut nödvändigt att alla företag regelbundet kontrollerar att de produkter de använder inte är baserade på förutfattade meningar och stereotyper, för att undvika att dessa skadliga företeelser får en större spridning. Slutligen är det farligt att stå ensam i denna snabbt föränderliga miljö där nya produkter spottas ut varje dag. Att upprätta och främja samarbete inom branschen, och mellan branschen och teknikföretagen, är avgörande för att staka ut ansvarsfulla vägar framåt.

Det råder dock inget tvivel om att generativ AI kommer att mångdubbla mediernas beroende av teknikjättarna. Ju mer teknikföretagen integrerar AI-verktyg i tillämpningar som människor använder i sitt dagliga liv, desto mindre kontroll kommer medieorganisationerna att ha över metoder, processer och produkter. Deras etiska riktlinjer kan då komma att ses som en ren parentes till något som sedan länge har beslutats på annat håll.

Med tanke på allt detta kan följande hypotes förefalla ganska överraskande: Morgondagens journalistik kanske i mångt och mycket kommer att se ut som gårdagens – och förhoppningsvis vara bättre. En del av dagens journalistik kommer dock att försvinna. Som alltid kommer journalistiken att handla om fakta, överraskningar och berättelser, och om att ställa makthavarna till svars. Den kommer att handla om att bygga upp stabila, lojala och betrodda relationer med publiken genom att ge vägledning, leda samtal och stödja grupper i samhället. I en värld med artificiellt innehåll kommer intresset för det som riktiga människor säger, tänker och känner att vara stort. Reportrar har unika förutsättningar att avslöja detta. AI kan dock hjälpa journalistiken att göra bättre ifrån sig: betjäna individer och grupper i enlighet med deras behov och livssituationer och bli mer inkluderande, lokal och berikad med data på sätt som tidigare inte var ekonomiskt överkomliga. Som Anne Lagercrantz, vice vd för Sveriges Television, har sagt om AI: "Den kommer att förändra journalistiken i grunden, men förhoppningsvis inte vår roll i samhället. Vi måste arbeta med mediebranschens trovärdighet. Vi måste skapa säkra platser för information." Man kan med säkerhet dra slutsatsen att AI-tidsåldern medför de största riskerna inte för journalistiken själv utan för dess affärsmodeller.

Denna text bygger på den fritt nedladdningsbara rapporten "[Trusted Journalism in the Age of Generative AI](#)", som publicerades av European Broadcasting Union 2024. Research och författare: Alexandra Borchardt, Kati Bremme, Felix Simon och Olle Zachrisson.

RAKT PÅ SAK

I vår kolumn *Rakt på sak* rekommenderar Alain Coheur, föredragande för EESK:s yttrande "[Ett europeiskt flaggskeppsinitiativ för hälsa](#)" att den framtida kommissionen prioriterar hälsofrågor. Han betonar den förenande karaktären

hos det europeiska flaggskeppsinitiativet för hälsa, som bör ge prov på europeisk solidaritet genom att stärka hälso- och sjukvårdssystemen och skydda EU mot framtida kriser.

ALAIN COHEUR

HÄLSA BÖR STÅ HÖGT UPP PÅ DEN NYA KOMMISSIONENS DAGORDNING

Av Alain Coheur

Hälsa är en hörnsten i EU:s resiliens och välstånd. Det är långt ifrån en perifer fråga utan en central prioritering för alla EU-medborgare, eftersom vi alla någon gång utnyttjar våra hälso- och sjukvårdssystem. Under covid-19-pandemin stod hälsan i fokus. Det måste dock sägas att kommissionens ordförande Ursula von der Leyen inte utnyttjade sin ställning för att ta vara på en unik möjlighet att göra hälsa till en viktig del av alla andra politikområden genom att främja en övergripande integrering av hälsopolitiken.

Vi måste komma till rätta med silotänkandet inom olika sektorer och utveckla en mer samstämmig, sammanhållen och inkluderande europeisk modell till stöd för en rättvis omställning för alla, där ingen lämnas utanför. Vi måste samla alla berörda parter, stärka den sociala dialogen och involvera det civila samhället, från politikens utformning till dess genomförande och utvärdering.

Kommittén efterlyser ett europeiskt flaggskeppsinitiativ för hälsa: ett förenande initiativ förankrat i europeisk solidaritet för att stärka våra hälso- och sjukvårdssystem, bekämpa ojämlikhet i hälsa och skydda oss mot framtida kriser. Här är några av de aspekter som kommer att utgöra kärnan i detta allomfattande initiativ:

- Den europeiska vård-, omsorgs- och hälsogarantin: ett löfte till alla EU-medborgare om jämlik och allmän tillgång till vård och omsorg av hög kvalitet.
- One health-modellen: Människornas hälsa är ouplösligt förbunden med djurens, växternas och miljöns hälsa. Klimatförändringar, pandemier och förlust av biologisk mångfald utgör hot som tvingar oss att inta ett helhetsperspektiv.
- Modernisering av våra hälso- och sjukvårdssystem genom införande av digitala verktyg och artificiell intelligens, samtidigt som cybersäkerhet och förbättrade digitala färdigheter för medborgare och hälso- och sjukvårdspersonal står i centrum för denna process.
- Strategiska sociala investeringar och hälsoinvesteringar. Investeringar i hälsa har en positiv inverkan på medborgarnas välbefinnande och EU:s konkurrenskraft.
- Säkerställd tillgång till läkemedel och uppbyggnad av en innovativ och konkurrenskraftig EU-industri vars framsteg måste sätta hälsa och allmänintresset i främsta rummet och minska vårt beroende av globala leveranskedjor. Produktion på europeisk mark är avgörande för att garantera vår suveränitet på hälsoområdet.
- En tillräckligt omfattande, välutbildad och välbetald hälso- och sjukvårdspersonal tack vare attraktiva arbetsvillkor, investeringar i utbildning, givande karriärer och kontinuerligt stöd till hälso- och sjukvårdspersonalen.
- Stärkt arbetsmiljöpolitik, särskilt genom arbetsmedicin, program för screening på arbetsplatsen och skydd av arbetstagare mot carcinogener och mutagena ämnen.
- Att hantera problemet med icke-överförbara sjukdomar och utmaningen med sällsynta sjukdomar måste prioriteras. Det handlar om en kamp mot ojämlikhet i hälsa som har flera olika orsaker.

EESK-NYHETER

[Nu går det att anmäla sig till EESK:s 15:e pris till det civila samhället, på temat bekämpa skadlig polarisering av det europeiska samhället](#)

Organisationer i det civila samhället, fysiska personer och privata företag kan nu anmäla sina ideella projekt till EESK:s pris, på temat bekämpa skadlig polarisering av det europeiska samhället.

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) har precis utlyst sitt 15:e pris till det civila samhället. Det särskilda syftet med årets pris är att belöna effektiva, innovativa och kreativa ideella initiativ och verksamheter som genomförs i EU för att bekämpa skadlig polarisering av det europeiska samhället.

Totalt 50 000 euro kommer att delas ut till högst fem vinnare. Bidragen ska lämnas in senast kl. 10.00 (belgisk tid) den 7 november 2024. Prisutdelningsceremonin kommer att äga rum under EESK:s vecka för det civila samhället i mars 2025.

Alla organisationer i det civila samhället som är officiellt registrerade i EU och bedriver sin verksamhet på lokal, regional, nationell eller europeisk nivå kan anmäla sig. Även fysiska personer som är bosatta i EU och företag som är registrerade eller verksamma inom EU kan anmäla sig, förutsatt att deras projekt helt saknar vinstsyfte.

Initiativen eller projekten måste genomföras i EU för att ha möjlighet att få priset. De ska redan ha genomförts eller fortfarande pågå. De fullständiga villkoren och det [elektroniska ansökningsformuläret](#) finns på [webbplatsen](#) för EESK:s pris till det civila samhället.

De typer av verksamheter och/eller initiativ som föreslås för priset kan omfatta ett brett spektrum av ämnen, t.ex. identifiering av individuella och kollektiva bestämningsfaktorer för skadlig polarisering; främjande av öppenhet kring finansieringen av organisationer; bekämpning av krympande mediepluralism; främjande av mediernas frihet, mångfald och oberoende samt motverkande av desinformation och falska nyheter.

Tanken är att priset till det civila samhället, som är ett av EESK:s flaggskeppsinitiativ, ska öka medvetenheten om det civila samhällets enastående bidrag till att skapa en europeisk identitet och medborgaranda och till att främja de gemensamma värden som stärker den europeiska integrationen. Genom priset uppmärksammas varje år ett nytt tema som är särskilt relevant för EU. (Im)

[EESK efterlyser kraftfullare EU-åtgärder i fråga om rättsstatsprincipen och lyfter fram den efterlängtrade plattformen för det civila samhället](#)

Efter utnämningen av en ny kommissionsledamot med ansvar för demokrati, rättvisa och rättsstatsprincipen efterlyser Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) kraftfullare EU-åtgärder i fråga om rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna.

Vid sin plenarsession i september stod EESK värd för en debatt om demokrati där idéer lades fram om kraftfullare åtgärder från EU:s sida mot överträdelser av rättsstatsprincipen och urholkning av demokratin. I samband med detta diskuterades även kommissionsordförande Ursula von der Leyens tillkännagivande av en efterlängtd plattform för det civila samhället.

EESK har förespråkade en sådan plattform sedan 2016. Plattformen förväntas ge det civila samhället en starkare röst i utformningen av EU:s politik, ge organisationer ett välbehövligt utrymme för samarbete med EU-institutionerna och bidra till att vägleda beslut i viktiga frågor som rättsväsendets oberoende och demokratiska friheter.

Joachim Herrmann från kommissionens generaldirektorat för rättsliga frågor presenterade den senaste rapporten om rättsstatsprincipen. Han framhöll att den utvidgats till att omfatta EU:s anslutningsländer och belyste dess inverkan på den inre marknaden.

Kevin Casas-Zamora från Internationella institutet för demokrati och fria val lovordade EU:s insatser, men varnade för en demokratisk tillbakagång och efterlyste ett starkare engagemang från det civila samhället och mer detaljerade rapporter om rättsstatsprincipen. **Alexandrina Najmowicz** från Europeiska medborgarforumet insisterade på tydligare rekommendationer och ett system för tidig varning för att förhindra en ytterligare urholkning av demokratin.

Under debatten varnade deltagarna för självbelåtenhet och betonade att man måste ta itu med den växande oron över auktoritärt styre, hoten mot rättsväsendets oberoende och civilsamhällets krympande demokratiska utrymme. **Jerzy Pomianowski**, chef för det europeiska initiativet för demokrati, varnade för att det kan vara kontraproduktivt att låta demokratifrågan överskuggas av mer omedelbara frågor som migration och säkerhet och efterlyste att 5 % av utvecklingsbiståndet anslås till demokratiska program.

I EESK:s debatt framhölls det civila samhällets oumbärliga betydelse när det gäller att försvara rättsstatsprincipen och efterlystes att det i högre grad involveras i EU:s beslutsfattande. Lanseringen av plattformen för det civila samhället, i kombination med ett förnyat engagemang för grundläggande rättigheter, är avgörande för demokratins framtid i EU. (gb)

EESK och Afrikanska unionens ekonomiska, sociala och kulturella råd lägger fram en gemensam förklaring vid FN:s framtidstoppmöte

Den 20 september lade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Afrikanska unionens ekonomiska, sociala och kulturella råd (ECOSOCC) fram en gemensam förklaring vid FN:s framtidstoppmöte i New York, i vilken det civila samhällets avgörande roll betonas när det gäller att ta itu med globala utmaningar och främja hållbar utveckling.

I förklaringen, som utarbetats inom ramen för samförståndsavtalet mellan **EESK** och **ECOSOCC**, beskrivs en gemensam vision för en rättvisare och mer inkluderande värld. Partnerskapet mellan EESK och ECOSOCC syftar till att inspirera till nya allianser och initiativ.

”Denna förklaring är mycket mer än bara ord”, sade **EESK:s ordförande Oliver Röpke**. ”Den är ett starkt engagemang för våra gemensamma värderingar: demokrati, inkludering och hållbarhet. Inför akuta globala

utmaningar krävs mer multilateralism och en världsordning där det civila samhället verkligen sätts i centrum”.

I den gemensamma förklaringen betonas följande:

- Ytterligare satsningar och en övergripande strategi för att uppnå målen för hållbar utveckling.
- En rättvis omställning till klimatneutrala ekonomier med ett starkt engagemang för att skapa anständiga arbetstillfällen och utrota fattigdom.
- Reform av det globala finanssystemet för att bättre främja hållbar utveckling, framför allt i utsatta länder.
- Jämställdhetsmedveten politik med inriktning på klimatåtgärder och utvecklingsprogram som präglas av ett jämställdhetsperspektiv.
- Det civila samhällets centrala roll i arbetet med att se över systemet för global styrning, som bland annat bör inbegripa en översyn av FN:s beslutsfattande organ.
- Viktiga drivkrafter för framtidens globala styrning, i synnerhet ungdomarnas delaktighet och digital innovation.

Partnerskapet mellan EESK och ECOSOCC formaliserades genom undertecknandet av ett samförståndsavtal den 17 juli 2024 i Accra, Ghana. Samförståndsavtalet stärker samarbetet på viktiga områden såsom hållbar utveckling, klimatåtgärder och det civila samhällets engagemang och reglerar åtgärder såsom regelbundna möten, gemensamma bidrag till toppmöten mellan EU och AU och inrättandet av en permanent mekanism för det civila samhällets engagemang.

Samarbetet återspeglar de båda institutionernas åtagande att främja FN:s mål för hållbar utveckling och främja inkluderande styrning. Fokus ligger på att stärka det civila samhällets roll i partnerskapet mellan EU och Afrika. I samförståndsavtalet understryks därför behovet av gemensamma lösningar på globala utmaningar, inbegripet klimatförändringar och demokratisk resiliens.

[EESK uppmanar i sin resolution EU-institutionerna att fokusera på säkerhet under den nya valperioden](#)

Vid sin plenarsession i oktober antog EESK resolutionen **[Att sätta kursen för EU:s demokratiska framsteg: en resolution för nästa mandatperiod](#)**, utarbetad av EESK-ledamöterna **Christa Schweng, Cinzia Del Rio och Ioannis Vardakastanis**.

Mot bakgrund av de många pågående kriserna uppmanar EESK det nya Europaparlamentet och kommissionen att utnyttja mångfalden i representationen inom EESK för att stärka Europeiska unionen.

Under den nya valperioden bör EU ha som mål att stärka sin internationella ställning, ta itu med problemen i sin institutionella struktur, tillhandahålla ett fast ankare för Europas gemensamma värden och leda ekonomin till en hållbar framtid med en avancerad och inkluderande social modell i centrum - något som är avgörande för framsteg, enighet och konkurrenskraft.

I resolutionen uppmanar EESK EU-institutionerna att fastställa ett sexsträngt säkerhetskoncept som bygger på en union som

- skyddar sina medborgare mot yttre hot,
- skyddar människor mot interna risker, främst sådana som rör hälsa, demografiska förändringar och fattigdom, och som tillhandahåller tillgängligt och allmänt socialt skydd och välbefinnande i hela unionen,
- garanterar en konkurrenskraftig social marknadsekonomi som bygger på ekosystem som säkerställer produktivitet, innovation, arbetstillfällen av hög kvalitet och full sysselsättning,
- skapar en resilient ekonomi för alla,
- sörjer för dialog och deltagande av arbetsmarknadens parter, det organiserade civila samhället och allmänheten för att hantera dagens och den närmaste framtidens utmaningar och omvälvningar,
- skyddar mot de nuvarande och framtida riskerna med klimatförändringar, föroreningar och förlust av biologisk mångfald.

Resolutionen är resultatet av [det civila samhällets vecka](#), som EESK för första gången anordnade i mars 2024 för att föra fram synpunkter från européer i alla åldrar, arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället. (mp)

Biologisk mångfald: EESK efterlyser en integrerad strategi för att hantera den tredubbla världsomspännande krisen

I och med att det 16:e mötet i partskonferensen för FN:s konvention om biologisk mångfald (COP16) närmar sig efterlyser Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) en integrerad global strategi för att hantera den pågående krisen för den biologiska mångfalden.

I takt med att de globala spänningarna ökar uppmanar EESK regeringarna att fokusera på biologisk mångfald som en viktig del av lösningen på den tredubbla världsomspännande krisen (klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och ökenspridning). COP16 kommer att vara avgörande för att påskynda de globala insatserna för att skydda planetens ekosystem, vilket EESK betonade i sitt yttrande, som antogs i september.

”Utan biologisk mångfald kommer ekosystem och ekonomier att kollapsa, eftersom mer än hälften av världens BNP och 40 % av alla arbetstillfällen är direkt beroende av naturen”, sade Arnaud Schwartz, föredragande för yttrandet.

EESK påpekar att biologisk mångfald – som är grunden för ekosystem, människors välbefinnande och våra ekonomier – måste integreras i flera

olika politikområden, såsom klimat, jordbruk och handel, och inte behandlas som en isolerad företeelse. Handelsavtal bör till exempel främja hållbarhet genom att säkerställa att varor och teknik inte bidrar till avskogning och förstörelse av livsmiljöer.

Det är också mycket angeläget att säkra finansiellt stöd till bevarandet av den biologiska mångfalden. Det räcker här inte med enbart offentlig finansiering, utan det behövs en mix av offentliga, privata och innovativa finansiella mekanismer.

EESK uppmanar EU att stödja länderna i det globala Syd i deras skydd av den biologiska mångfalden, och förespråkar en utfasning av subventioner som är skadliga för den biologiska mångfalden, särskilt sådana som främjar fossila bränslen. Om man styr om dessa subventioner till att återställa ekosystem skulle man kunna ta itu med både klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald genom naturbaserade lösningar som återbeskogning, hållbart jordbruk och återställande av våtmarker.

EESK betonade vidare vikten av One Health-modellen, som kopplar samman människors, djurs och miljöns hälsa. Friska ekosystem förser oss med livsviktiga tjänster, såsom pollinering, koldioxidbindning och vattenfiltrering, som alla bidrar till människors välbefinnande. Minskningen av den biologiska mångfalden undergräver ekosystemens motståndskraft och ökar risken för zoonotiska sjukdomar såsom covid-19.

EESK har också efterlyst att ungdomar i högre grad ska delta i beslutsfattandet. Kommittén föreslog att en post som EU-kommissionens verkställande vice ordförande med ansvar för framtida generationer skulle inrättas för att se till att långsiktig hållbarhet och välbefinnande prioriteras framför kortsiktiga vinster. (ks)

2024 års ekopris: Italien, Spanien och Sverige i topp när bästa ekologiska SMF-företag, återförsäljare och restaurang belönas av EESK

Den 23 september 2024 [tillkännagav EU-kommissionen vinnarna](#) av den tredje upplagan av EU:s ekopris. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) utsåg vinnarna i tre huvudkategorier: bästa ekologiska SMF-företag som bearbetar livsmedel, bästa ekologiska återförsäljare av livsmedel samt bästa ekologiska restaurang.

Vinnarna är:

Bästa ekologiska SMF-företag som bearbetar livsmedel: *Gino Girolomoni Cooperativa Agricola* (Italien), ett kooperativ som med hjälp av förnybar energi producerar ekologisk pasta i Marche-regionen, till stöd för över 300 lokala jordbrukare.

Bästa ekologiska återförsäljare av livsmedel: *SAiFRES*

(Spanien), ett jordbrukarlett initiativ som producerar 70 olika sorters ekologiska frukter och grönsaker på 30 hektar ekologisk jordbruksmark, främjar den cirkulära ekonomin och erbjuder workshoppar i utbildningssyfte.

- **Bästa ekologiska restaurang/matsservering:** *Kalf & Hansen* (Sverige), en restaurangkedja specialiserad på 100 % ekologisk, säsongsbetonad nordisk mat, och som är känd för sina hållbara inköpsmetoder och starka band till lokala producenter.

Peter Schmidt, ordförande för EESK:s sektion för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö (NAT-sektionen) berömde vinnarna och konstaterade att utmärkelserna ger erkännande åt innovation och framstående insatser inom EU:s ekologiska sektor. Han betonade att ökad tillgång till ekologiska produkter till överkomliga priser är avgörande för sektorns tillväxt och för att hjälpa EU att uppnå sitt mål på 25 % ekologiskt jordbruk senast 2030. "Att lösa sociala problem genom jordbrukspolitiken är dock fel väg att gå. Socialpolitiken måste göra så att EU-medborgarna har råd med ekologiska produkter", tillade han.

EU:s ekopris är en del av det mer övergripande initiativet *EU:s ekodag*, som lanserades 2021 för att lyfta fram fördelarna med ekologiskt jordbruk. Det ekologiska jordbruket, som stöds av EU:s gemensamma jordbrukspolitik, har vuxit avsevärt – från 5,9 % av EU:s jordbruksmark år 2012 till 10,5 % år 2022, med en detaljhandelsförsäljning på 45 miljarder euro år 2022. Trots ekonomiska utmaningar är EU fortfarande världens näst största ekologiska marknad, efter USA. (ks)

The EESC calls for more ambitious climate action

EESK vid COP29

I år kommer Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) återigen att delta vid COP29, FN:s klimatkonferens 2024 som äger rum i Azerbajdzjans huvudstad Baku.

EESK kommer att företrädas av **Peter Schmidt**, ordförande för den tillfälliga arbetsgruppen för partskonferensen, och EESK:s ungdomsdelegat vid partskonferensen, **Diandra Ní Bhuachalla**. Vid konferensen kommer EESK att återigen framföra budskapen i sitt nyligen antagna yttrande om klimatfinansiering och kommer att upprepa sina uppmaningar om en inkluderande och rättvis omställning som säkerställer att klimatåtgärder inte ökar den sociala ojämlikheten. EESK kommer också att förespråka hållbara jordbruksbaserade livsmedelssystem, förnybar energi, energieffektivitet, grön teknik och

samstämmighet mellan målen för biologisk mångfald och klimatmålen. EESK vill genom sitt deltagande vid COP29 sörja för att det europeiska civila samhällets röst hörs och att resultaten av konferensen återspeglar balanserade och socialt rättvisa lösningar på klimatkrisen. (ks)

EESK diskuterar det europeiska medborgarinitiativet utanför Bryssel

Den 4 oktober anordnade EESK:s tillfälliga arbetsgrupp om det europeiska medborgarinitiativet en debatt i Zagreb på temat "Det europeiska medborgarinitiativet - lägesrapport i Kroatien". Syftet med debatten var att arbetsgruppens medlemmar skulle diskutera med lokala aktörer för att ta del av deras erfarenheter, åsikter och idéer. Deltagarna fokuserade särskilt på synligheten för och kännedomen om det europeiska medborgarinitiativet i Kroatien samt lärdomar och bästa praxis hittills. Medborgarinitiativet är ett verktyg som gör det möjligt för EU:s medborgare att direkt påverka EU:s politik genom att föreslå ny lagstiftning.

Debatten i Zagreb på temat "Det europeiska medborgarinitiativet - lägesrapport i Kroatien" är det första evenemanget av detta slag som den tillfälliga arbetsgruppen anordnat utanför Bryssel. Den kroatiska hantverkskammaren (Hrvatska Obrtnička Komora) stod värd för evenemanget. Medlemmarna i EESK:s tillfälliga arbetsgrupp hade nöjet att välkomna **Margareta Mađerić**, statssekreterare vid Kroatiens arbetsmarknadsministerium, **Dino Zorić** från justitieministeriet, företrädare för **Europeiska kommissionen** och **forumet för det europeiska medborgarinitiativet**, samt många deltagare från **Europa direkt-kontoren, universitet, lokala myndigheter och nationella ekonomiska och sociala råd** samt kroatiska **ambassadörer för europeiska medborgarinitiativ, organisatörer av europeiska medborgarinitiativ, universitetsstudenter** och andra aktörer inom medborgarinitiativet.

På eftermiddagen efter debatten höll arbetsgruppen sitt ordinarie sammanträde följt av en promenad i Zagrebs centrum där medlemmarna delade ut EESK:s populära [europeiska demokratipass](#) till förbipasserande invånare.

Med sitt arbetsprogram för 2023–2025 vill den tillfälliga arbetsgruppen ytterligare öka EESK:s aktiva deltagande i processen för det europeiska medborgarinitiativet. Gruppen planerar att anordna ytterligare sammanträden utanför Bryssel, eftersom de utgör ett bra tillfälle att diskutera med lokala aktörer inom det europeiska medborgarinitiativet och öka kännedomen om medborgarinitiativet på nationell och lokal nivå.

Den tillfälliga arbetsgruppen om det europeiska medborgarinitiativet inrättades 2013 för att ge politisk vägledning om medborgarinitiativet samt för att övervaka utvecklingen på detta område. Gruppen leds för närvarande av EESK-ledamoten Violeta Jelić.

Det europeiska medborgarinitiativet, som infördes genom Lissabonfördraget, blev 2012 det allra första instrumentet för deltagandedemokrati på transnationell nivå. Om ett initiativ stöds av minst en miljon EU-medborgare från minst sju medlemsstater kan kommissionen uppmanas att lägga fram lagstiftning. Det

är därmed det närmaste vi har ett lagstiftningsinitiativ från medborgarna.

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) har redan från början spelat en mycket aktiv roll i utvecklingen och främjandet av det europeiska medborgarinitiativet. (ep)

EESK och ReK stod värdar för cybersäkerhetsdagarna i Bryssel

Den 2-4 oktober stod Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) och Regionkommittén (ReK) i Bryssel värdar för Europeiska informationssäkerhetsmånaden. Evenemanget samlade framstående talare från EU:s institutioner, regionala myndigheter och det civila samhället kring temat hur vi kan ta itu med utmaningarna i dagens snabbt föränderliga cyberlandskap.

Europeiska informationssäkerhetsmånaden anordnades för 12:e gången och var inriktad på social manipulation som ett växande hot som profiterar på mänskligt beteende för att få obehörig tillgång till information och tjänster, vilket utgör en säkerhetsöverträdelse.

De viktigaste lärdomarna från årets evenemang är följande:

1. I den nya förordningen om cybersäkerhet fastställs en gemensam baslinje för EU:s institutioner och medlemsstater.
2. Regelbundna riskbedömningar är avgörande för att identifiera sårbarheter och prioritera strategier som begränsar hoten.
3. Nya hot, såsom AI-drivna attacker och kvantdatorsystem, kräver innovativa motåtgärder.
4. De regionala myndigheterna spelar en avgörande roll när det gäller att stödja lokala enheter genom kunskapsutbyte, tekniskt bistånd och skräddarsydda utbildningsprogram.
5. AI-drivna attacker i form av social manipulation ökar, och för att motverka dem krävs en mångfasetterad och samarbetsinriktad strategi.

Mer information om evenemanget finns [här](#). (lp)

EESK Info – Filmvisning – Lärarrummet

Tisdagen den 17 september stod EESK värd för visningen av *Lärarrummet*, vinnare av [LUX-publikpriset](#).

Filmen, regisserad av den **tyske filmskaparen Ilker Çatak**, utforskar de utmaningar som en lärare ställs inför samtidigt som den lyfter bredare frågor inom utbildningssystemet. Efter visningen hölls en debatt med de närvarande under ledning av **EESK:s vice ordförande med ansvar för kommunikation Laurențiu Plosceanu**. Diskussionen bjöd på insikter från **talarna Jan Wilker och Tatjana Babrauskienė**, som utforskade filmens teman och deras betydelse i förhållande till aktuella sociala frågor.

Visningen ingår i en serie som **EESK anordnar i samarbete med Europaparlamentets LUX-publikpris** och belyser EESK:s engagemang och roll när det gäller att främja och fostra dialogen om viktiga sociala frågor.

NYHETER FRÅN GRUPPERNA

Draghirapporten stakar ut vägen framåt: Har vi modet och den politiska viljan att återupprätta EU:s konkurrenskraft?

Av Stefano Mallia, ordförande för Arbetsgivargruppen vid EESK

I och med offentliggörandet av Mario Draghis rapport riktas skärpan nu än en gång mot den brådskande uppgiften att ta itu med Europas ekonomiska utmaningar. Såväl i Lettarapporten som i Draghirapporten ringer man i högt varningsklockorna: detta är en avgörande tidpunkt för Europa, och vi kan inte kosta på oss att slå oss till ro.

Mer än någonsin står på spel: de senaste två decennierna har EU:s ekonomiska tillväxt ständigt släpat efter USA:s, samtidigt som Kina snabbt håller på att komma ikapp. Mellan 2002 och 2023 ökade skillnaden i BNP mellan EU och USA (i 2015 års priser) från strax över 15 % till oroväckande 30 %. Jämförelsen bli ännu mer slående när man

tittar på köpkraftsparitet (PPP), där klyftan vuxit från 12 % till anmärkningsvärda 34 %.

En av de största utmaningarna är EU:s regelverk. Siffrorna talar sitt tydliga språk: mellan 2019 och 2024 antog EU omkring 13 000 rättsakter, jämfört med USA:s 3 500.

Denna uppsjö av lagstiftning har medfört betydande efterlevnadskostnader för företagen, och tagit resurser från innovation och förbättrad prestanda. Dessutom har det lett till en oroväckande trend att företag flyttar sin verksamhet till länder utanför EU. Mellan 2008 och 2021 lämnade 30 % av de europeiska enhörningarna unionen.

Som Mario Draghi betonar kommer investeringar i sig inte att driva Europa framåt. Man måste även se till att reformerna leder till meningsfulla framsteg. Vi måste fokusera på att fullborda den inre marknaden, undanröja hinder, prioritera en enhetlig strategi för att minska bördorna och rationalisera lagstiftningen. Detta är viktiga åtgärder som kan vidtas omedelbart utan större politiska strider och som skulle ge påtagliga fördelar för företagen, inte minst de små och medelstora företagen, som utgör ryggraden i våra ekonomier.

Vi kan heller inte bortse från hur sammanlänkade våra sektorer och ekonomier är. Förbättringar på ett område kan ge positiva spridningseffekter på andra områden. Till exempel kan integreringen av AI och datadriven teknik stödja smartare energihushållning i alla branscher och avsevärt sänka kostnader och utsläpp, inom såväl avancerad tillverkning som precisionsjordbruk. Det är den här typen av synergieffekter som vi måste eftersträva.

Vägen framåt är tydligt utstakad. Europa har kapaciteten, talangen och innovationspotentialen att återfå sin konkurrensfördel. Men det kommer att kräva stark politisk vilja, samarbete och fokus på långsiktiga strategiska mål. Nu är det upp till oss – EU-institutionerna och medlemsstaterna – att omsätta dessa möjligheter i handlingar som leder till verkliga förändringar.

En kompetensklyfta? Den nya kommissionen saknar en kommissionsledamot med ansvar för sysselsättning och sociala rättigheter

Av EESK:s arbetstagargrupp

Nu när det nya kommissionskollegiet har presenterats kan vi inte undgå att lägga märke till att posten som kommissionsledamot med ansvar för sociala rättigheter och sysselsättning har slopats. I stället har vi nu en kommissionsledamot med ansvar för människor, kompetens och beredskap. Användningen av ordet "människor" väcker många frågor. Om man tänker efter, borde inte i princip alla andra ansvarsområden också handla om människor? Vi skulle också kunna anmärka på den jargongmässiga karaktären hos ordet "beredskap", som även används för ett annat ansvarsområde.

Här är vi dock främst intresserade av vad som saknas och vad som har lämnats därefter. Socialpolitik och sysselsättning har fått stå tillbaka, [till förmån för konkurrenskraft](#). De kryptiska och ibland pompösa ord som används för vissa andra ansvarsområden säger egentligen allt: "genomförande och förenkling", "välstånd" och "vattenresiliens", för att bara nämna några.

Ansvarsområdet sysselsättning och socialpolitik har funnits med sedan 1970-talet, men döptes om till sysselsättning och sociala rättigheter 2019. Här ingick viktiga politikområden, såsom den europeiska pelaren för sociala rättigheter och dess långtgående initiativ. Arbetstillfällena av hög kvalitet, jämlikhet, social dialog samt arbets- och levnadsvillkor är alltså grundläggande frågor för våra demokratiers överlevnad.

I stället för sysselsättning har vi nu alltså fått kompetens. Föreställningen att många av våra problem i dag beror på kompetensbrister verkar vara

allmänt vedertagen i vissa kretsar. Företagen kämpar för att hitta den kvalificerade arbetskraft som de behöver. Och det förvånar ingen. För ingångsjobb krävs flera års arbetslivserfarenhet, och det är inte ovanligt att se krav på doktorsexamen, ett antal språk och en lång lista över intyg på färdigheter som man kan lära sig på jobbet på bara några månader. Dessutom är det i många fall så att de löner som erbjuds knappt täcker levnadskostnaderna. Och detta gäller kvalificerade befattningar, där man redan så att säga har dragit det längsta strået.

Det är djupt oroande, som kommissionen så ofta säger, att se hur man slumpmässigt använder jargongartade ord samtidigt som konkurrenskraft så tydligt dominerar grundbudskapet. Det ger sken av att välstånd, arbetstillfällena av hög kvalitet och anständiga löner redan har uppnåtts, och att den enda fråga som återstår nu är att överbygga kompetensklyftan. Denna klyfta verkar dock främst finnas inom det nya kommissionskollegiet, som inte begriper den nuvarande situationen, eller klarar av att sätta den i perspektiv och erbjuda realistiska lösningar. Låt oss hoppas att vi, bortom de fastställda ansvarsområdena och under ytan, kan hitta solida förslag för att stärka de sociala rättigheterna och arbetstagarernas rättigheter,

[Stärkta band mellan generationerna: att främja dialog, rättvisa och solidaritet mellan generationerna i EU](#)

Av Krzysztof Balon, föredragande för EESK:s yttrande "Stärkt solidaritet mellan generationerna i EU - i riktning mot en övergripande EU-strategi".

I fördraget om Europeiska unionen anges att unionen "ska [...] främja [...] solidaritet mellan generationerna".

Ålderism, negativa attityder till vissa åldersgrupper samt demografiska trender i kombination med ett flertal kriser håller dock på att splittra de europeiska samhällena och skapa hinder för verklig inkludering och delaktighet. Detta berör inte bara de äldre generationerna utan kommer också att påverka dagens yngre generationer.

Samtidigt skulle dialog mellan generationerna och en positiv inverkan på den ekonomiska utvecklingen tillgodose olika generationers behov på ett hållbart sätt och stärka demokratin och den sociala sammanhållningen. Dialogen mellan generationerna skulle fungera som en form av civil dialog.

Vi behöver således en ny politisk strategi för solidaritet mellan generationerna- här och nu!

EESK uppmanar därför kommissionen att offentliggöra en grönbok om solidaritet mellan generationerna. Den bör inbegripa förslagen i EESK:s yttrande "[Stärkt solidaritet mellan generationerna i EU](#)", bland annat de som rör arbetslivet, pensionssystemen samt hälso- och sjukvårdstjänster. Medlemsstaterna uppmanas i sin tur med kraft att utbyta bästa praxis på dessa områden. För att stödja dessa insatser bör solidaritet mellan generationerna fastställas som ett av målen i förordningarna om Europeiska socialfonden 2027-2034.

Det civila samhällets organisationer och arbetsmarknadens parter spelar en nyckelroll i planeringen och genomförandet av specifika politiska åtgärder. EESK bör inrätta ett forum för solidaritet mellan generationerna, som skulle utgöra en plattform för att utbyta information och erfarenheter och utveckla nya idéer i nära samarbete med det civila samhällets organisationer och andra berörda parter. Med deltagande av kommissionen skulle forumet också kunna övervaka genomförandet och utvecklingen av strategin för solidaritet mellan generationerna i hela EU.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

EESK:s Connecting EU-seminarium: journalistik är en kollektiv nytthet som EU måste försvara

Den 17-18 oktober anordnade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) sitt främsta årliga kommunikationsevenemang, **Connecting EU**, som sammanför kommunikatörer från organisationer i det civila samhället. Under rubriken "[A bastion of democracy: helping journalism survive and thrive](#)" fokuserade seminariet i år på medias nuvarande situation och plats i samhället. Det framhölls att journalister utsätts för ökande påtryckningar från regeringar och privata intressen som begränsar mediefriheten. Förutom de välkända hindren står de nu inför framväxten av generativ AI, som trots sina fördelar hotar

journalistikens ekonomiska grundvalar.

"Vad är sanning? AI har gjort att denna urgamla fråga åter blivit aktuell i samband med falska nyheter, konspirationsteorier och auktoritära regeringar, som alla systematiskt undergräver en välinformerad debatt, korrekthet och en respektfull diskussion. Det hög tid att vi samlas för att söka efter frågor och svar som förenar oss i EU", sade EESK:s ordförande **Oliver Röpke**.

"Få kunde för 20 år sedan ha förutsett att de flesta av oss 2024 inte längre skulle läsa morgontidningen till morgonkaffet, utan surfa på våra telefoner för att läsa nyheter på nyhetswebbplatser och i allt högre grad på sociala medier", sade **Aurel Laurențiu Plosceanu**, EESK:s vice ordförande med ansvar för kommunikation. "Men utöver de nya utmaningarna kvarstår de gamla. Journalister kämpar fortfarande mot sina gamla fiender: censur, icke-transparenta ägarförhållanden inom medierna, otillräcklig finansiering och mediefientliga lagar, för att bara nämna några."

Ricardo Gutiérrez, generalsekreterare för Europeiska journalistfederationen, betonade att journalisters arbete bör ses som en "offentlig tjänst" eller "kollektiv nytthet" som hotas av ekonomiska utmaningar, trakasserande rättegångar (munkavleprocesser) och direkt våld (14 journalister har dödats i EU sedan 2015).

"Att bedriva journalistik håller på att blir farligare än någonsin", hävdade **Jerzy Pomianowski**, verkställande direktör för det europeiska initiativet för demokrati, och hänvisade till förföljelsen av journalister i Belarus. **Andrej Gnjet**, en belarusisk filmskapare, aktivist och journalist som sitter i husarrest i Belgrad och riskerar att utlämnas, framhöll i sitt videomeddelande att det största hotet mot journalistiken är att "man genom brutalt våld strävar efter att förstöra sanning och anständighet". Den belarusiska journalisten **Hanna Ljubakova**, som dömts till 10 års fängelse i sin utvaro, konstaterade att 33 journalister sitter i fängelse i Belarus och att det kan räcka med att abonnera på hennes kanal i sociala medier för att hamna i fängelse.

Dr Alexandra Borchardt, framstående journalist, oberoende rådgivare, medieforskare och huvudförfattare till EBU:s rapport "Trusted Journalism in the Age of Generative AI", gjorde vad hon kallade det "provokativa" påståendet att "journalistik och generativ AI står i strid mot varandra eftersom journalistik handlar om fakta medan generativ AI beräknar sannolikheter, och således inte handlar om fakta". "Därför måste den faktagranskas", sade hon i sitt huvudanförande "**Trusted Information in the Age of Generative AI**".

Dr Borchardt varnade medierna för den digitala klyftan, där en del av samhället välkomnar AI-tidsåldern och resten motsätter sig den. Om medierna inte anpassar sig riskerar de att förlora kampen för att använda AI för att förnya sig och nå ut till sin publik. En av de utmaningar som generativ AI ställer medierna inför är förlusten av synlighet för journalister i en AI-baserad affärsmodell och bristen på kontroll över innehållet.

Det överflöd av information som AI kan massproducera kan leda till att publiken överbelastas. "Kommer ungdomar att vilja bli journalister om det betyder att de måste konkurrera med AI?" frågade Alexandra Borchardt. (II)

Mord på journalister kan inte sätta munkavle på sanningen

Lukáš Diko, direktör för Ján Kuciak-centret för undersökande journalistik, var en av talarna vid Connecting EU 2024:s panel om undersökande journalistik. Han talade med oss om det arbete som i dag utförs av undersökande journalister i Slovakien, där stödet för fri press och kampen mot korruption strax efter mordet på Ján Kuciak nu har övergått till bristande förtroende för oberoende medier och en fientlig inställning mot journalister.

1. Mordet på din kollega Ján Kuciak, det första journalistmordet i Slovakien sedan landet blev självständigt, väckte bestörtning inte bara på hemmaplan, utan även i resten av EU. Vad är senaste nytt i rättsfallet mot förövarna?

Det är sex och ett halvt år sedan Ján Kuciak och hans flickvän Martina Kušnírová mördades på grund av Ján's undersökande arbete. Trots detta pågår rättegången fortfarande och kan ännu pågå ett tag till. Som läget är i dag har mördaren, hans förare och mellanhanden dömts till långa fängelsestraff. Rättegångarna mot den påstådda hjärnan bakom mordet, affärsmannen Marian Kočner, och hans kumpan Alena Zsuzsová, som enligt utredningen beordrade mordet, väntar däremot på avgörande från högsta domstolen. Zsuzsová fälldes i första instans, medan Kočner frikändes. En förnyad prövning är också en möjlighet beroende på det kommande beslutet. Både Kočner och Zsuzsová hade redan avtjänat långa fängelsestraff för andra brott. Vi vid Ján Kuciak-centret för undersökande journalistik (ICJK) har följt rättegången mycket noga eftersom ett av våra främsta mål är att förvalta arvet från Ján genom att fortsätta hans utredningsarbete.

2. Efter den första chocken och protesterna mot mordet, som ledde till att den dåvarande premiärministern Robert Fico avgick, vad tror du har fått den allmänna opinionen att vända så att Fico kunde komma till makten igen?

Mordet på Ján och Martina 2018 försatte samhället i stort i chocktillstånd. Slovakien upplevde de största folkliga protesterna sedan sammetsrevolutionen 1989, som ledde till kommunismens fall. Protesterna ledde till att premiärminister Robert Fico och inrikesminister Robert Kaliňák avgick. Allmänheten stödde journalisterna, alla ville bli grävande journalister och folk var bekymrade över korruption. Oppositionen

gynnades av denna våg och vann valet 2020 med ett program för korruptionsbekämpning. Men strax därefter slog covid-19-pandemin till med alla därmed sammanhängande problem, brister i hanteringen och politisk oro. Som erfaren politiker drog Robert Fico nytta av protesterna mot vaccination och använde detta som språngbräda. När kriget i Ukraina bröt ut blev hans ryskvänliga ställningstaganden allt mer högljudda, vilket bidrog till att hans parti Smer återfick sitt stöd. Slovakien är särskilt sårbart för propaganda och nyhetsankor, och dessa faktorer samverkade till att Robert Fico och hans parti gick till seger i valet 2023.

3. Hur farligt är det att vara undersökande journalist i Slovakien i dag? Vilka nya hot står du inför i ditt arbete?

Under de senaste åren har fyra undersökande journalister mördats i länder som är medlemmar i EU. Daphne Caruana Galizia i Malta 2017, Ján Kuciak i Slovakien 2018, Giorgos Karaivaz i Grekland 2021 och Peter de Vries i Nederländerna 2021. Att vara undersökande journalist har blivit farligt i Europa. Men vi kan också konstatera att journalistmord inte lyckas sopa faktum under mattan, och sanningen kommer alltid fram. Det har vi bevittnat i alla dessa länder.

Trots dessa fruktansvärda mord kan vi fortfarande se ett ökande antal verbala attacker eller attacker på nätet mot journalister i Slovakien, ofta med politikernas, däribland premiärministerns, goda minne, och ofta i form av uppvigling till trakasserier och smutskastningskampanjer mot journalister. Denna fientliga stämning mot journalister och oberoende medier leder till andra former av angrepp på dem. På senare tid har vi sett en ökning av munkavleprocesser, och premiärminister Fico har till exempel stämt chefredaktören för Aktuality.sk för att ha använt hans foto på omslaget till en bok. Det senaste fallet gällde missbruk av ordningsmakten för att skrämja journalister, vilket vår kollega vid ICJK råkade ut för. Alla dessa påhopp har lett till att allmänhetens förtroende för oberoende medier har undergrävts och till att en fientlig stämning mot journalister generellt har slagit rot. Som en följd av detta minskar antalet undersökande journalister i landet, och det är inte många unga som vill bli grävande journalister. Däremot känns det roligt att vi vid ICJK har kört igång projektet Safe.journalism.sk, som tillhandahåller utbildning i personlig och digital säkerhet för journalister samt juridiskt och psykosocialt stöd till journalister som utsätts för hot och attacker.

Lukáš Diko är chefredaktör och ordförande vid Ján Kuciak-centret för undersökande journalistik (ICJK). Han är en undersökande journalist och ledande mediepersonlighet med mer än 20 års erfarenhet. Han har arbetat som ledande redaktör för nyheter, idrott och offentliga angelägenheter vid det slovakiska public service-bolaget för radio och tv (RTVS). Lukáš har också deltagit i utarbetandet av de etiska regler för slovakiska journalister som antogs 2011.

[Daphne Caruana Galizias journalistpris uppmuntrar framstående journalistik](#)

Connecting EU 2024 anordnades med stöd av Daphne Caruana Galizias journalistpris. Priset delas ut av Europaparlamentet i oktober varje år för att belöna modig undersökande journalistik. Läs mer om priset och 2024 års prisutdelning den 23 oktober.

I korthet

Daphne Caruana Galizias journalistpris instiftades 2021 för att hylla denna maltesiska journalist och bloggare, som mördades 2017. Det delas årligen ut för enastående journalistik som återspeglar EU:s grundläggande principer och värden, såsom frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter.

2024 års pristagare kommer att tillkännas vid prisutdelningen i Europaparlamentet i Strasbourg kl. 18.00 den 23 oktober. Du kan följa ceremonin direkt [här](#). En oberoende jury bestående av journalister och kommunikationsexperter från hela Europa har valt ut de [13 finalisterna](#).

Europaparlamentets vice talman Pina Picierno (som är ansvarig för priset) kommer att välkomna deltagarna och ge ordet till Europaparlamentets talman Roberta Metsola för hennes öppningsanförande. En jurymedlem ger sedan en översikt över priset, varefter trofén delas ut till vinnaren av en företrädare för förra årets pristagare.

En tillbakablick

Den första upplagan av priset tilldelades [Pegasusprojektet](#), som samordnades av konsortiet [Forbidden Stories](#), medan 2022 års vinnare var Clément Di Roma och Carol Valade, för en [dokumentär](#) om **det ryska inflytandet i Centralafrikanska republiken**. En [gemensam utredning](#) om **förlisningen av migrantfartyget Adriana utanför Pylos** – av den grekiska undersökande medieorganisationen Solomon, i samarbete med Forensis, det tyska public service-bolaget StrgF/ARD och den brittiska tidningen The Guardian – vann priset 2023.

Presseminarium

Före prisutdelningen kommer Europaparlamentets enhet för medietjänster att hålla ett presseminarium på temat "Att skydda mediefriheten" (den 23 oktober kl. 15.00). Omkring 65 journalister förväntas närvara och ta del i insiktsfulla tal och diskussioner i närvaro av Matthew Caruana Galizia, journalist och son till Daphne Caruana Galizia.

Programmet kommer att omfatta vittnesmål från journalister som har utsatts för hot i sitt arbete. En av dem är Stefania Battistini, en italiensk journalist som nyligen lagts till på Rysslands lista över efterlysta personer efter ett reportage om kriget. Seminariet kommer att direktsändas på nätet [här](#).

Två år med Hannah Arendt-initiativet: skydd av journalister i krisområden och i exil

Ett av de program som presenterades vid EESK:s Connecting EU-seminarium 2024 om journalistik var Hannah Arendt-initiativet. Det är ett nätverk av organisationer i det civila samhället som stöder och skyddar journalister som arbetar under extrem press och utsätts för censur, trakasserier och förföljelse. Initiativet, som är ett skyddsprogram finansierat av den tyska förbundsregeringen, erbjuder all slags värdefull hjälp till journalister i hela världen - från Afghanistan och Sudan till Ryssland och Ukraina - i deras hemländer eller i exil.

När kritiska röster tystas, journalister fängslas och hela medieföretag stängs ner har allmänheten inte längre tillgång till oberoende information.

Sådan information är dock avgörande för att människor fritt ska kunna skapa sig egna åsikter och för att demokratin ska fungera.

Två år efter att [Hannah Arendt-initiativet](#) lanserades av den tyska förbundsregeringen finns det inte mindre anledning till oro - utan större. Det senaste internationella pressfrihetsindexet från Reportrar utan gränser visar att villkoren för mediearbetare har försämrats i hela världen. Det finns för närvarande fler länder - totalt 36 - i den nedersta kategorin (där situationen klassas som "mycket allvarlig") än det gjort på över tio år. Journalister från flera länder i denna kategori, däribland Ryssland, Afghanistan och Sudan, stöds av flera projekt som drivs av Hannah Arendt-initiativets partnerorganisationer.

Tack vare Hannah Arendt-initiativet - ett skyddsprogram som finansieras av Tysklands utrikesministerium och den tyska förbundsregeringens kultur- och mediekommissionär - kan mediearbetare få många olika slags hjälp, antingen i hemlandet eller i exil. Ibland är hjälp till och med möjlig när det vid första anblicken verkar omöjligt. Ett av projekten inom initiativet stöder till exempel kvinnliga journalister i Afghanistan: de får säkerhetsutbildning, stipendier och mentorskap på sitt modersmål. Ett synnerligen stort antal kvinnor har förlorat sina jobb inom media sedan talibanerna tog makten 2021, vilket innebär att det nu knappast finns några kvinnor kvar i radio eller tv. Hela sektorn har sedan maktövertagandet minskat radikalt.

Ryska och sudanesiska mediearbetare kan dra nytta av Hannah Arendt-initiativet i grannländerna. Särskilda centrum har inrättats som kontaktpunkter för mediearbetare i exil. Dessa drivs eller stöds av initiativets partner. *Exile Media Hubs* och *Casa para el Periodismo Libre* (en fristad för journalister i exil) i Centralamerika är andra tillflyktsorter som erbjuder psykologisk och juridisk rådgivning. Dessa centrum erbjuder också vidareutbildningar och fungerar som utgångspunkt för nätverksarbete mellan mediearbetare som av olika skäl förföljs i sina hemländer.

Att återuppbygga hållbara redaktionella strukturer i exil är en annan verksamhet inom ramen för Hannah Arendt-initiativet. Det handlar om att se till att människor i journalisternas totalitära hemländer fortsätter att få tillgång till oberoende information.

Afghanistan, Ryssland och Sudan är inte de enda länder vars journalister får stöd. Initiativet är i princip världsomspännande och kan reagera flexibelt på ett försämrat säkerhetsläge. För närvarande ges stöd

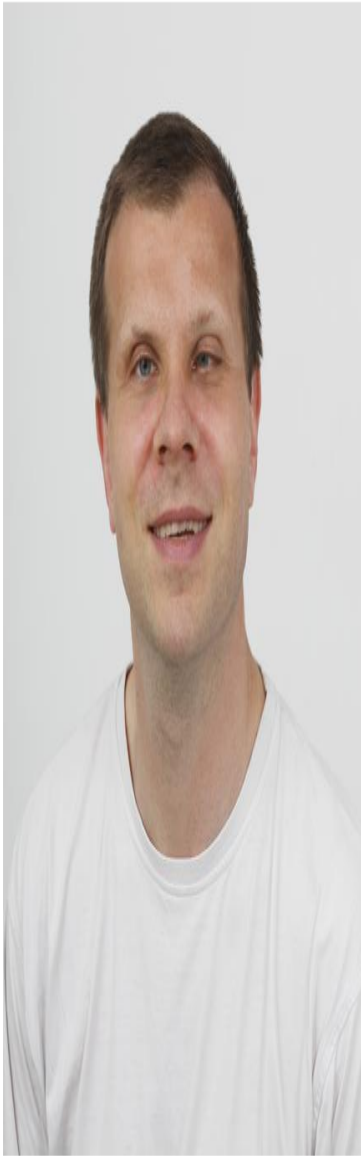
främst till mediearbetare från Belarus, Centralamerika, Myanmar/Burma, Nordafrika och Ukraina. I detta avseende är Ukraina ett specialfall, eftersom syftet med projektarbetet där är att garantera fortsatt rapportering av det pågående kriget. Detta kräver materiellt och tekniskt bistånd samt särskild utbildning och försäkring för insatser vid frontlinjen.

Följande fyra organisationer i det civila samhället är partner i Hannah Arendt-initiativet: *DW Akademie*, *European Fund for Journalism in Exile (JX-Fund)*, *Media in Cooperation and Transition (MiCT)* samt *European Centre for Press and Media Freedom (ECPMF)*. För att komma i fråga för programmet krävs oberoende från statlig kontroll samt statlig neutralitet. Finansiering beviljas enbart på grundval av opartiska kriterier, av oberoende jurygrupper som är fria från statligt inflytande.

För mer information, se <https://hannah-arendt-initiative.de/hannah-arendt-initiative-english/> eller skriv till info@hannah-arendt-initiative.de.

Hannah Arendt-initiativet är ett nätverk för skydd av journalister och medier i hela världen. Det inrättades 2022 på initiativ av och med finansiering från Tysklands utrikesministerium och den tyska förbundsregeringens kultur- och mediekommissionär.

Mångfald i medierna: är vi verkligen alla lika representerade?

Journalister med funktionsnedsättning kan göra sina jobb lika bra och kan också bidra med annorlunda och nya perspektiv - varför arbetar så få av dem inom media? Lars Bosselmann från European Blind Union skriver om underrepresentation av personer med funktionsnedsättning i mediebranschen och behovet av att stoppa stereotypa föreställningar av dem i nyheterna.

Alla demokratier bygger på grundläggande principer, och en av de viktigaste är pressfriheten. Denna frihet bidrar till att säkerställa att allmänheten får insyn i de politiska ledarnas förehavanden. Den gör också att vi kan få tillgång till information utan yttre påverkan.

Det finns dock fortfarande aspekter av mediepraxisen som behöver förbättras, särskilt när det gäller mångfald. När det gäller hur väl vissa samhällsgrupper är representerade i media eller hur omfattande bevakningen av ämnen som rör dem är råder det fortfarande stor brist på jämlikhet.

Färska siffror visar att personer med funktionsnedsättning inte är tillräckligt representerade bland personalen på tidningar, radiostationer och tv-bolag. Detta är mycket oroande med tanke på [att upp till 16 % av världens befolkning har någon form av funktionsnedsättning](#). Personer med funktionsnedsättning utsätts dessutom också ofta för fördomar på grund av stereotypa bilder av oss i medierna, inför en världsomspännande publik. Detta understryks i [en Unesco-rapport](#).

För att förändra allmänhetens syn på personer med funktionsnedsättning måste vi betona hur viktigt det är att de finns representerade på nyhetsredaktioner och i de innehållsskapande processerna.

Samhället måste förstå att mediebranschen inte blir helt inkluderande förrän personer med funktionsnedsättning blir en del av arbetsflödena. Vidare måste bevakningen av frågor som rör funktionsnedsättning ske på ett annat sätt: medieföretag bör erkänna att personer med funktionsnedsättning är individer som ska kunna åtnjuta sina rättigheter på samma villkor som andra. Eftersom formaten på innehåll ständigt förändras behöver vi dessutom experter som utformar dessa format så att de blir tillgängliga och inkluderande.

Trots att personer med funktionsnedsättning är underrepresenterade i mediebranschen kan man hitta mycket inspirerande exempel som visar att dessa personer kan utmärka sig som skapare av innehåll.

European Blind Union sände nyligen i sin poddserie [ett avsnitt med fokus på paralympiska spelen i Paris 2024](#). I avsnittet talade vi med Laetitia Bernard, en blind fransk journalist som arbetar för Radio France. Förutom årets paralympiska spel hade hon redan bevakat 2012 och 2016 års upplagor i London respektive Rio de Janeiro. Hon bevakade dessutom de paralympiska vinterspelen i Sotji 2014 och Pyeongchang 2018.

”Evenemang som paralympiska spelen bidrar till att riva murar och utmana stereotyper”, betonade Laetitia Bernard under intervjun. ”Även om en journalist har en funktionsnedsättning kan han eller hon arbeta effektivt och kan dessutom ha förmågan att beskriva saker på ett annat sätt”, tillade hon. Laetitia Bernards yrkesbana och hennes reflektioner kring detta ämne påminner oss om att denna aspekt också måste behandlas om vi ska kunna bygga ett mer inkluderande samhälle: jämlikhet måste bli något centralt inom mediebranschen.

Lars Bosselmann är verkställande direktör för European Blind Union (EBU).

Redaktör

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Medverkande i detta nummer

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Erika Paulinova (ep)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Simran Grewal (sg)
Thomas Kersten (tk)

Medverkande i detta nummer

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adress

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

08/2024